

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
вересня 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 0304 Право
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 5.03040101 Правознавство
(шифр і назва спеціальності)

Київ – 2015 рік

Робоча програма з дисципліни «Адміністративне право» для студентів галузі знань 0304 Право, спеціальності 5.03040101 Правознавство. «25» серпня 2015 року - 28 с.

Розробники: Припхан В.П., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії викладачів суспільних дисциплін і правознавства

Протокол від «25» серпня 2015 року № 1

Голова циклової комісії викладачів суспільних дисциплін і правознавства

«25» серпня 2015 року _____ (Бурдіна Н.К.)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора
з навчальної роботи

_____ (Дем'яненко С.І.)

Заступник директора
з навчально-методичної роботи

_____ (Гейхман З.Л.)

Схвалено методичною радою Університетського коледжу
Протокол від «31» серпня 2015 року № _____

«31» серпня 2015 року № 1

_____ (Братко М.В.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
<p>Кількість кредитів – 6</p> <p>Модулів – 6</p> <p>Змістових модулів – 6</p> <p>Індивідуальне науково-дослідне завдання - 1</p> <p>Загальна кількість годин – 216</p> <p>Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3</p>	<p style="text-align: center;">Галузь знань 0304 Право</p> <p style="text-align: center;">Спеціальність 5.03040101 Правознавство</p> <p style="text-align: center;">Освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2-3</p> <p>Семестр: 4-5</p> <p>Аудиторні заняття: 120 год., з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): 64 год.</p> <p>Семінарські заняття: 20 год.</p> <p>Індивідуальні заняття: 24 год.</p> <p>Модульний контроль: 12 год.</p> <p>Самостійна робота: 96 год.</p> <p>Вид контролю: <u>екзамен</u></p>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Адміністративне право України» є набуття студентами ґрунтовних знань з теорії адміністративного права, вивчення адміністративного законодавства та матеріалів юридичної практики, формування у них прикладних навиків та умінь застосовувати набуті знання у конкретній ситуації.

Завданням навчальної дисципліни «Адміністративне право України» є подання студентам ґрунтовних знань теорії адміністративного права і змісту адміністративного законодавства у сфері формування і функціонування системи органів публічної адміністрації, контролю за діяльністю публічної адміністрації, адміністративної відповідальності та здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення; проведення всебічного аналізу практики застосування адміністративного законодавства в зазначених сферах; засвоєння студентами теорії формування і функціонування системи органів публічної адміністрації, контролю за діяльністю публічної адміністрації, адміністративної відповідальності та здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення; розвиток у студентів навиків самостійної творчої роботи при закріпленні теоретичних знань у ході вивчення курсу; закріплення навиків самостійного аналізу законодавства і правозастосовчої практики.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- понятійно-категоріальний апарат адміністративного права;
- предмет, метод та принципи адміністративного права;
- порядок формування та організаційно-правові форми діяльності публічної адміністрації;
- процедуру реалізації прав і свобод громадян та способи їх захисту у сфері публічної влади;
- види адміністративних правопорушень і заходи юридичної відповідальності за їх вчинення; стан проблем науки адміністративного права;

вміти:

- грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат, нормативно-правову лексику і спеціальну термінологію;
- визначити суть правової проблеми у сфері функціонування публічної адміністрації;
- правильно визначити основи правового регулювання відповідних адміністративних правовідносин;
- пропонувати шляхи вирішення окремих проблеми правового регулювання;
- аргументовано висловити власну правову позицію з використанням посилань на нормативні акти, судову практику, матеріали роз'яснювального характеру державних органів;
- вибрати правильний шлях захисту інтересів конкретного учасника адміністративних правовідносин; складати проекти процесуальних документів;
- вільного володіти науковим, нормативним та інтерпретаційним (судовим, роз'яснювальним) матеріалом і застосування його на практиці.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Основні теоретичні положення предмету методу та системи адміністративного права

Лекція 1. Предмет та методи, система джерела адміністративного права (2 год.)

Предмет правового регулювання адміністративного права.

Методи правового регулювання адміністративного права.

Поняття адміністративного права.

Система адміністративного права.

Поняття джерел адміністративного права.

Основні поняття теми: внутрішньо-організаційні управлінські відносини; реалізація функцій та повноважень органів виконавчої влади; імперативний та диспозитивний метод; метод владних приписів; субординація; реординація; основи законодавства Союзу РСР від 23.10.1980 р.; нормативна відповідальність за різними джерелами.

Лекція 2. Підстави адміністративної відповідальності (2 год.)

Правопорушення як підстава адміністративної відповідальності.

Склад адміністративної відповідальності.

Форми вини.

Основні поняття теми: адміністративне правопорушення; адміністративний проступок; суспільна шкідливість; протиправність; вина; адміністративна караність; матеріальне поняття адміністративної відповідальності; об'єкт, суб'єкт, об'єктивна та суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення; правопорушення вчинене умисно та з необережності; прямий і непрямий умисел; мотив і мета; кваліфікуючі ознаки.

Лекція 3. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності (2 год.)

Виконання загальних правил при застосуванні адміністративних

Принцип верховенства права та законності.

Склад проступку.

Індивідуалізація відповідальності (ч.2 ст.33КпАП)

Ступінь вини.

Основні поняття теми: верховенство права, верховенство закону, межа санкції та обов'язковість накладення додаткового стягнення, характер правопорушення, ступінь вини, особу порушника, майновий стан, обставини що пом'якшують чи обтяжують відповідальність (ст.ст. 34 і 35 КпАП).

Лекція 4. Підстави звільнення від відповідальності (2 год.)

Протиправність та шкідливість діяння.

Крайня необхідність.

Необхідна оборона.

Стан неосудності.

Основні поняття теми: крайня необхідність, необхідна оборона, винність (неосудність) особи, хронічна душевна хвороба, слабоумства, висновок медичної експертизи чи медичного спеціалізованого закладу.

Семінар 1. Поняття, предмет, метод і джерела адміністративного права (2 год.)

Лекція 5. Реалізація норм адміністративного права (2 год.)

Використання, виконання, дотримання, застосування норм.

Дія адміністративно-правових норм у часі, просторі і за колом осіб.

Систематизація норм адміністративного права.

Основні поняття теми: приписи адміністративно-правової норми; державно-владна діяльність; акт застосування норми; фактичні обставини адміністративного правопорушення; простір – територія; дія нормативно-правових актів у часі; дія нормативно-правових актів по колу осіб.

Лекція 6. Адміністративно-правовий статус людини, громадянина та особи без громадянства і біженців (2 год.)

Адміністративно-правовий статус громадян України.

Особливості адміністративно-правового статусу іноземних громадян.

Адміністративно-правовий статус осіб без громадянства.

Основні поняття теми: елементи правового статусу; адміністративна правоздатність та дієздатність; відносні права та фактичні права; юридичні, політичні, організаційні, економічні права; резолюція Генеральної асамблеї ООН від 10.12.1948 р., політичний біженець.

МОДУЛЬ 2. Органи виконавчої влади

Лекція 7. Адміністративно-правовий статус Кабінету міністрів України як вищого органу в системі органів виконавчої влади (2 год.)

Адміністративно-правовий статус центральних органів виконавчої влади.

Адміністративно-правовий статус місцевих державних адміністрацій.

Основні поняття теми: вертикаль влади; горизонталь влади; характер повноважень; предмет спрямованості; порядок вирішення питань; обсяг і характер компетенції; склад Кабінету міністрів України; основні завдання та функції Кабінету міністрів України; Закон України «Про місцеві державні адміністрації»; Закон України «Про місцеве самоврядування»; делегування спеціальних повноважень, законність і правопорядок рішень; звіт про виконання Державного та місцевих бюджетів; управління майном; використання природних ресурсів; делегування відповідними радами повноважень.

Семінар 2. Кабінет міністрів України як вищий орган в системі органів виконавчої влади (2 год.)

Лекція 8. Державна служба в Україні (2 год.)

Державна служба і державні службовці.

Принципи державної служби.

Основні напрями державної політики у сфері держслужби.

Основні поняття теми: посада; посадова особа; принцип законності, гуманізму, справедливості, пріоритет прав людини і громадянина, персональної відповідальності, таємниці.

Лекція 9. Державна політика у сфері державної служби (2 год.)

Основні напрями державної політики у сфері державної служби.

Правовий статус державних службовців державних органів та їх апарату.

Проходження та службова кар'єра держслужбовців.

Основні поняття теми: декларування доходів; дисциплінарна відповідальність; присяга та стажування державних службовців; випробовування та робочий час; граничний вік перебування на державній службі; класифікація посад; поняття рангів; припинення державної служби; кадровий резерв.

Лекція 10. Адміністративно-правовий статус органів місцевого управління (2 год.)

Поняття місцевого самоврядування.

Відповідальність за свою діяльність.

Компетенція ст.27-38 Закон України «Про місцеве самоврядування».

Основні поняття теми: управління комунальною власністю; звернення громадян щодо приватизації земельних ділянок; контроль щодо спорів благоустрою та об'єктів нерухомого майна незалежно від форм власності; повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту; в галузі оборонної роботи.

Семінар 3. Державна служба в Україні (2 год.)

Лекція 11. Взаємозв'язок адміністративного та кримінального права (2 год.)

Поняття декриміналізації.

Втілення європейської практики.

Основні поняття теми: суспільство та його декриміналізація; адміністративний нагляд, основи європейського осучаснення, реформа щодо адміністративного контролю за злочинністю (Австрія).

МОДУЛЬ 3. Державне управління

Лекція 12. Поняття і сутність державного управління (2 год.)

Принципи і сутність державного управління.

Функції державного управління.

Основні поняття теми: соціальне, біологічне, технічне управління; організаційні принципи, соціально-політичні, загальносистемні, структурно-цільові, структурно-функціональні; по змісту; місце впливу.

Лекція 13. Форми державного управління (2 год.)

Форма управління та процедура її реалізації.

Адміністративний договір.

Основні поняття теми: процедура реалізації; юридичне вираження процедури: за результатом, за ступенем, за обсягом, за направленістю, за суб'єктами, за юридичним змістом; класифікація договорів.

Лекція 14. Адміністративно-правовий статус Верховної Ради України як вищого законодавчого органу (2 год.)

Коаліція Верховної Ради України.

Комітети Верховної Ради України.

Спеціальні слідчі комісії Верховної Ради України.

Основні поняття теми: створення, діяльність, та припинення коаліції у Верховній Раді України, поняття опозиційного уряду, вимоги та склад.

Семінар 4. Адміністративно-правовий статус Верховної Ради України як вищого законодавчого органу (2 год.)

Лекція 15. Правовий статус Автономної Республіки Крим в складі України (2 год.)

Верховної Ради Автономної Республіки Крим

Рада Міністрів Автономної Республіки Крим.

Основні поняття теми: правові засади діяльності, джерела діяльності, правовий статус, правові обмеження, правовий статус міста-героя Севастополя.

Семінар 5. Джерела адміністративного права (2 год.)

Лекція 16. Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні (2 год.)

Правовий статус Конституційного Суду України Закон України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996 р.

Завдання Конституційного Суду України.

Склад Конституційного Суду України.

Основні поняття теми: склад, основні вимоги, окрема думка судді Конституційного суду.

МОДУЛЬ 4. Адміністративний процес

Лекція 17. Поняття, принципи адміністративного процесу (2 год.)

Адміністративно-процесуальні норми.

Адміністративно-процесуальні відносини.

Основоположні принципи адміністративного процесу.

Структура адміністративного процесу.

Провадження у справах про адміністративні проступки.

Основні поняття теми: процес нормативного регулювання суспільних відносин; індивідуальні управлінські справи; індивідуальні матеріальні права і обов'язки суб'єктів; специфічні риси адміністративного процесу; адміністративно-процесуальна норма; юрисдикційна діяльність органів держу правління.

Лекція 18. Дисциплінарне провадження в адміністративному праві (2 год.)

Поняття та види дисциплінарних проваджень.

Стадії дисциплінарного провадження.

Адміністративний нагляд.

Основні поняття теми: діяльність уповноважених суб'єктів; Дисциплінарне провадження стосовно державних службовців, осіб що навчаються, що перебувають в місцях позбавлення волі, щодо осіб до яких застосовуються норми статутів та положень про дисципліну; підвиди дисциплінарних стягнень; суб'єкт дисциплінарної влади.

Лекція 19. Адміністративний нагляд (2 год.)

Поняття і сутність адміністративного нагляду.

Види адміністративного нагляду.

Основні поняття теми: співвідношення з контролем та іншими видами нагляду; перевірка дотримання норм; виявлення та припинення правопорушення, притягнення винних до відповідальності; адміністративне попередження, адміністративне припинення; стягнення; судовий та прокурорський нагляд.

Лекція 20. Звернення громадян як засіб забезпечення законності у державному управлінні (2 год.)

Конституційне право людини і громадянина на звернення до державних органів.

Вичерпний порядок випадків коли звернення не підлягають розгляду та вирішенню

Основні поняття теми: звернення громадянина, громадян; пропозиція (зауваження); заява(клопотання); скарга; реквізит; анонімне звернення; термін розгляду; процесуальний порядок оскарження; шкода; відповідальність.

Семінар 6. Поняття адміністративного процесу, адміністративний нагляд. Звернення громадян (2 год.)

Лекція 21. Контроль у сфері державного управління (2 год.)

Контроль як функція державного управління: поняття та принципи.

Види державного контролю.

Основні поняття теми: контроль як форма та вид діяльності; принципи; функція; спеціальні органи; обсяг і форма; система державного контролю; система органів державного контролю; принцип об'єктивності; дієвість; систематичність та

регулярність; галузевий, підвідомчий, загальний, спеціальний, внутрішній, зовнішній, загальний, спеціальний контроль.

Лекція 22. Організаційно-структуроване забезпечення державного контролю у сфері виконавчої влади (2 год.)

Державний контроль управлінської діяльності.

Дотримання державної дисципліни.

Основні поняття теми: суб'єкт; структура, форми, обсяг, методи, відмінності; контроль Кабінету Міністрів; Президентський контроль; Антимонопольний Комітет України; міжгалузевий; Держкомстат.

МОДУЛЬ 5. Адміністративно-правове забезпечення управління економічною і соціально-культурною сферою

Лекція 23. Адміністративно-правове забезпечення управління митною справою (2 год.)

Сутність митної політики та митної справи.

Система, митний режим.

Основні поняття теми: виконання і контроль; міжнародне зобов'язання; тарифне і нетарифне регулювання; митний контроль; митне оформлення; контрабанда; верифікація; митна система; зелений коридор.

Лекція 24. Адміністративно-правове забезпечення управління охороною і використанням природних ресурсів (2 год.)

Правові та організаційні управління екологією.

Відповідальність у галузі використання та охорони природних ресурсів.

Основні поняття теми: екологічна безпека; охорона довкілля; тваринний та рослинний світ; радіаційне забруднення; псування, виснаження, руйнація, викиди та скиди; природно-заповідний фонд; Кіотський протокол; Держкомзем; Держкомлісгосп; Держкомводгосп.

Семінар 7. Державний контроль у сфері виконавчої влади (2 год.)

Лекція 25. Адміністративно-правове забезпечення управління освітою і наукою (2 год.)

Система і повноваження центральних і місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування в галузі освіти.

Статус ВАК України та НАН України, управління вищою освітою.

Основні поняття теми: доступність, рівність, гуманізм, демократизм, незалежність; вихованці, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти, педагогічні працівники; права батьків; статус ВНЗ; наукова експертиза; державна інспекція навчальних закладів МОН; самоврядування; освітній рівень; вища атестаційна комісія.

Лекція 26. Адміністративно-правове забезпечення управління охорони здоров'я та у сфері соціального захисту (2 год.)

Зміст і основні напрямки державної політики в галузі охорони здоров'я та соціального захисту. Система і повноваження органів в галузі охорони здоров'я та соціальної політики.

Основні поняття теми: пріоритетність охорони здоров'я; здоровий спосіб життя; державні та галузеві заходи; первинний, вторинний, третинний рівень; ліцензування; державна санітарно-епідеміологічна служба; соціальне забезпечення; пенсійний вік; соціальне страхування; соціальні стандарти та гарантії; пенсійний фонд.

Семінар 8. Управління освітою і наукою, охороною здоров'я, соціального захисту та використанням природних ресурсів (2 год.)

Лекція 27. Адміністративно-правове забезпечення управління культурою і мистецтвом (2 год.)

Система і повноваження в галузі культури і мистецтва.

Організація управління в кінематографії, телебачення і радіомовлення, засобами масової інформації.

Основні поняття теми: єдиний загальнонаціональний простір; культурне надбання; принципи культурної політики; Національна спілка; Держкомітет телебачення і радіомовлення; Державний бібліотечний фонд; Національна рада з питань телебачення і радіомовлення.

МОДУЛЬ 6. Адміністративно-правове забезпечення управління адміністративно-політичною сферою

Лекція 28. Управління національною безпекою (2 год.)

Поняття, об'єкти, суб'єкти, принципи управління національною безпекою.

Повноваження і основні напрямки діяльності Служби безпеки.

Державний кордон та забезпечення його охорони.

Основні поняття теми: національні інтереси; національні цінності; основні об'єкти безпеки; воєнні організації України; принципи забезпечення національної безпеки; кваліфікація загроз національній безпеці; функціональний підрозділ; тероризм; контррозвідка.

Лекція 29. Управління обороною України (2 год.)

Організаційно-правові засади управління обороною.

Збройні сили України, система і правове положення органів воєнного управління.

Проблеми реформування і вдосконалення управління обороною.

Основні поняття теми: воєнний конфлікт; Рада Національної Безпеки та Оборони України; збройна агресія; воєнна доктрина; мобілізація; військовий стан; Верховний Головнокомандувач ЗСУ; військовий резерв; державний кордон; принципи: «розумна достатність», «оборонна достатність».

Лекція 30. Управління внутрішніми справами (2 год.)

Поняття управління в галузі внутрішніх справ.

Система і структура органів внутрішніх справ.

Окремі підрозділи органів внутрішніх справ.

Основні поняття теми: основа громадського порядку; правила поведінки; патрульно-постова служба; суб'єкт та об'єкт управління; субординація; громадська безпека; внутрішні війська МВС України; принцип законності; завдання органів внутрішніх справ; правопорушення та злочин; протиправне посягання; дорожній рух; присяга та відповідальність працівника ОВС; завідомо неправдивий виклик екстрених служб.

Семінар 9. Управління національною безпекою та обороною України, внутрішніми справами (2 год.)

Лекція 31. Організація управління юстицією України (2 год.)

Організаційно-правові засади управління юстицією.

Система і структура органів юстиції.

Повноваження Міністерства юстиції та нижчестоящих органів юстиції

Основні поняття теми: правова реформа; законотворча установа; правова експертиза; Державна реєстрація та ведення Єдиного державного реєстру; судова реформа та судова експертиза; державний виконавець; реєстр громадських формувань; акти громадського стану; представництво в Єврокомісії з прав людини та Європейському Суді з прав людини; нотаріат; Вища кваліфікаційна комісія адвокатури; легалізація всеукраїнських об'єднань.

Лекція 32. Організація управління закордонними справами (2 год.)

Організаційно-правові засади управління закордонними справами.

Адміністративно-правовий статус Міністерства закордонних справ України

Закордонні органи, повноваження та завдання.

Основні поняття теми: напрямки зовнішньої політики; Консульський статут України; дипломатична служба; представництво; Хельсінкський заключний акт; інтеграція; консул; недоторканність; ввірчі та відкличні грамоти; місії України за кордоном; імунітет; персона «нон грата».

Семінар 10. Управління юстицією та закордонними справами (2 год.)

Навчально-методична картка дисципліни «Адміністративне право»

Разом: 216 год., лекції - 64 год., семінарські заняття - 20 год., самостійна робота – 96 год., індивідуальні заняття – 24 год., підсумковий контроль - 12 год.

Модуль	МОДУЛЬ 1.						МОДУЛЬ 2.					МОДУЛЬ 3.				
Тема модуля	Основні теоретичні положення предмету методу та системи адміністративного права						Органи виконавчої влади					Державне управління				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Дати																
Теми лекцій	Предмет та методи, система джерела адміністративного права	Підстави адміністративної відповідальності	Порядок притягнення до адміністративної відповідальності	Підстави звільнення від відповідальності	Реалізація норм адміністративного права	Адміністративно-правовий статус людини, громадянина та особи без громадянства і біженців	Адміністративно-правовий статус Кабінету міністрів України як вищій орган в системі органів виконавчої влади	Державна служба в Україні	Державна політика у сфері державної служби	Адміністративно-правовий статус органів місцевого управління	Взаємозв'язок адміністративного та кримінального права	Поняття і сутність державного управління	Форми державного управління	Адміністративно-правовий статус Верховної Ради України як вищого законодавчого органу	Правовий статус Автономної Республіки Крим в складі України	Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні
Теми семінарських занять				Семінар 1. Поняття, предмет, метод і джерела адміністративного права (2 год.)			Семінар 2. Кабінет міністрів України як вищій орган в системі органів виконавчої влади (2 год.)			Семінар 3. Державна служба в Україні (2 год.)			Семінар 4. Адміністративно-правовий статус Верховної Ради України як вищого законодавчого органу (2 год.)	Семінар 5. Джерела адміністративного права (2 год.)		
Самостійна робота	Табл. 6															
ІНДЗ	Табл. 7.1.															
Види поточного контролю						Контрольна робота					Контрольна робота				Контрольна робота	

Модуль	МОДУЛЬ 4						МОДУЛЬ 5						МОДУЛЬ 6					
Тема модуля	Адміністративний процес						Адміністративно-правове забезпечення управління економічною і соціально-культурною сферою						Адміністративно-правове забезпечення управління адміністративно-політичною сферою					
Лекції																		
Дати																		
Теми лекцій	Поняття, принципи адміністративного процесу	Дисциплінарне провадження в адміністративному праві	Адміністративний нагляд	Звернення громадян як засіб забезпечення законності у державному управлінні	Контроль у сфері державного управління	Організаційно-структуроване забезпечення державного контролю у сфері виконавчої влади	Адміністративно-правове забезпечення управління митною справою	Адміністративно-правове забезпечення управління охороною і використанням природних ресурсів	Адміністративно-правове забезпечення управління освітою і наукою	Адміністративно-правове забезпечення управління охорони здоров'я та у сфері соціального захисту	Адміністративно-правове забезпечення управління культурою і мистецтвом	Управління національною безпекою	Управління обороною України	Управління внутрішніми справами	Організація управління юстицією України	Організація управління закордонними справами		
Теми семінарських занять				Семінар 6. Поняття адміністративного процесу, адміністративний нагляд. Звернення громадян (2 год.)				Семінар 7. Державний контроль у сфері виконавчої влади (2 год.)		Семінар 8. Управління освітою і наукою, охороною здоров'я, соціального захисту та використанням природних ресурсів (2 год.)			Семінар 9. Управління національною безпекою та обороною України, внутрішніми справами (2 год.)			Семінар 10. Управління юстицією та закордонними справами (2 год.)		
Самостійна робота	Табл. 6.1.						Табл. 6.1.						Табл. 6.1.					
ІНДЗ	Табл. 7.1.																	
Види поточного контролю						Контрольна робота						Контрольна робота					Контрольна робота	
Підсумковий контроль	екзамен																	

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Індивідуальні заняття
Модуль 1. Основні теоретичні положення предмету методу та системи адміністративного права								
1	Предмет та методи, система джерела адміністративного права	2	2	2				
2	Підстави адміністративної відповідальності	8	4	2		4		2
3	Порядок притягнення до адміністративної відповідальності	6	2	2		4		
4	Підстави звільнення від відповідальності	8	4	2	2	4		
5	Реалізація норм адміністративного права	4	4	2				2
6	Адміністративно-правовий статус людини, громадянина та особи без громадянства і біженців	8	4	2		4	2	
	Всього	36	20	12	2	16	2	4
Модуль 2. Органи виконавчої влади								
7	Адміністративно-правовий статус Кабінету міністрів України як вищого органу в системі органів виконавчої влади	2	2	2				
8	Державна служба в Україні	8	4	2	2	4		
9	Державна політика у сфері державної служби	8	4	2		4		2
10	Адміністративно-правовий статус органів місцевого управління	8	4	2	2	4		
11	Взаємозв'язок адміністративного та кримінального права	10	6	2		4	2	2
	Всього	36	20	10	4	16	2	4
Модуль 3. Державне управління								
12	Поняття і сутність державного управління	2	2	2				
13	Форми державного управління	8	4	2		4		2
14	Адміністративно-правовий статус Верховної Ради України як вищого законодавчого органу	8	4	2	2	4		
15	Правовий статус Автономної Республіки Крим в складі України	8	4	2	2	4		
16	Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні	10	6	2		4	2	2
	Всього	36	20	10	4	16	2	4
	Всього за IV семестр	108	60	32	10	48	6	12

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Індивідуальні заняття
Модуль 4. Адміністративний процес								
17	Поняття, принципи адміністративного процесу	2	2	2				
18	Дисциплінарне провадження в адміністративному праві	2	2	2				
19	Адміністративний нагляд	8	4	2		4		2
20	Звернення громадян як засіб забезпечення законності у державному управлінні	8	4	2	2	4		
21	Контроль у сфері державного управління	6	2	2		4		
22	Організаційно-структуроване забезпечення державного контролю у сфері виконавчої влади	10	6	2		4	2	2
	<i>Всього</i>	36	20	12	2	16	2	4
Модуль 5. Адміністративно-правове забезпечення управління економічною і соціально-культурною сферою								
23	Адміністративно-правове забезпечення управління митною справою	2	2	2				
24	Адміністративно-правове забезпечення управління охороною і використанням природних ресурсів	8	4	2	2	4		
25	Адміністративно-правове забезпечення управління освітою і наукою	8	4	2		4		2
26	Адміністративно-правове забезпечення управління охорони здоров'я та у сфері соціального захисту	8	4	2	2	4		
27	Адміністративно-правове забезпечення управління культурою і мистецтвом	10	6	2		4	2	2
	<i>Всього</i>	36	20	10	4	16	2	4
Модуль 6. Адміністративно-правове забезпечення управління адміністративно-політичною сферою								
28	Управління національною безпекою	2	2	2				
29	Управління обороною України	6	2	2		4		
30	Управління внутрішніми справами	10	6	2	2	4		2
31	Організація управління юстицією України	6	2	2		4		
32	Організація управління закордонними справами	12	8	2	2	4	2	2
	<i>Всього</i>	36	20	10	4	16	2	4
	Всього за V семестр	108	60	32	10	48	6	12
	<i>Разом навчальним планом</i>	216	120	64	20	96	12	24

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття предмету, методу та системи адміністративного права, джерела адміністративного права	2
2	Кабінет міністрів України як вищий орган в системі органів виконавчої влади України	2
3	Державна служба в Україні	2
4	Адміністративно-правовий статус Верховної Ради України	2
5	Джерела адміністративного права	2
6	Поняття адміністративного процесу. Адміністративний нагляд. Звернення громадян як засіб забезпечення законності в державному управлінні	2
7	Державний контроль у сфері виконавчої влади	2
8	Управління освітою і наукою, охороною здоров'я, соціального захисту та використанням природних ресурсів	2
9	Управління національною безпекою та обороною України, внутрішніми справами	2
10	Управління юстицією та закордонними справами	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і система Адміністративного права	8
2	Виконавча влада в Україні	8
3	Джерела Адміністративного права	8
4	Органи місцевого самоврядування	8
5	Поняття і сутність державного управління	8
6	Централізація системи державного управління	8
7	Поняття адміністративного процесу	8
8	Адміністративно-процесуальні відносини	8
9	Адміністративно-правове регулювання економікою	8
10	Адміністративно-правове регулювання соціально-культурною сферою	8
11	Управління національною безпекою, обороною, внутрішніми справами	8
12	Управління юстицією та закордонними справами	8
	Разом	96 год.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання магістрантами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Адміністративне право» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- конспект із теми (модуля) за заданим планом;
- конспект із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно;
- схеми, таблиці або опорний конспект теми, розроблений самостійно;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис;
- повідомлення з теми у вигляді есе або презентації PowerPoint;
- дослідження у вигляді есе або презентації PowerPoint;
- наукове дослідження у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу).

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

(науково-педагогічного дослідження у вигляді есе, реферату або творчої роботи)

Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1. Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3
2. Складання плану реферату	3
3. Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	15

4. Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	3
5. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3
6. Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3
Разом	30 балів

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint)

Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1. Формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5
2. Наявність плану викладення матеріалу	3
3. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10
4. Охайність, продуманість, логічність і послідовність побудови презентації, наявність ілюстративного матеріалу	5
5. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4
6. Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний слайд, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел)	3
Разом	30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	30-24	Відмінно
Достатній	23-15	Добре
Середній	14-7	Задовільно
Низький	6-0	Незадовільно

Орієнтовна тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни «Адміністративне право»

1. Предмет та система Адміністративного права.
2. Метод і система Адміністративного права.
3. Джерела Адміністративного права.
4. Підстави адміністративно-правової відповідальності.
5. Порядок притягнення до Адміністративно-правової відповідальності.
6. Функції адміністративної відповідальності.
7. Підстави звільнення від адміністративної відповідальності.
8. Реалізація норм Адміністративного права.
9. Адміністративно-правовий статус людини, осіб без громадянства, біженців.
10. Адміністративно-правовий статус Кабінету Міністрів України.
11. Державна служба в Україні.
12. Органи місцевого самоврядування в Україні.
13. Взаємозв'язок АП з Кабінету Міністрів України.
14. Сутність державного управління.
15. Форми та принципи держу правління.
16. АПС ВРУ, як вищого законодавчого органу України.
17. АПС АРК в складі України.
18. Відомчі нормативні акти, як джерела адміністративного права.
19. Конституційний Суд України.
20. Територіальний устрій України.
21. Судова система України.
22. Гарантії діяльності місцевого самоврядування.
23. Адміністративно-правова відповідальність іноземців, мігрантів, біженців.
24. Дипломатичний: посольський, консульський імунітет.
25. Адміністративно-правовий статус народного депутата.
26. Правовий статус місцевих державних адміністрацій.
27. Правовий статус Адміністрації Президента України.
28. АПС Вищої Ради Юстиції України.
29. АПС Державного Управління Справами Президента України.
30. Повноваження Голів рад у сфері Адміністративного права.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни.

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

V. *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням

комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

VI. *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання**: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Адміністративне право» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи
1. Відвідування лекцій	1
2. Відвідування семінарів (практичних)	1
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	10
5. Індивідуальне дослідне завдання (ІНДЗ)	30
6. Опрацювання фахових джерел	10
7. Написання реферату	15
8. Виконання модульної контрольної роботи	25
9. Виконання тестового контролю (експрес-контролю)	10
10. Творча робота, есе	20

- У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:
- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповідь, повідомлення, дискусія.
 - **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
 - **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
 - **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

<p>Незадовільно. Студент відтворює менше половини навчального матеріалу навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; за допомогою викладача виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень: здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, відсутні сформовані уміння та навички; виконує 30% від загальної кількості тестів.</p>
<p>Задовільно. Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та сформулювати правило; здатен відтворити навчальний матеріал з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати; висловлене судження одним-двома</p>

аргументами, виконує 55-65% від загальної кількості тестів

Добре. Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує 75-80% від загальної кількості тестів.

Відмінно. Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну; виконує 95-100% від загальної кількості тестів.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

РОЗРАХУНОК БАЛІВ

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	32	32
2. Відвідування семінарів (практичних)	1	10	10
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	12	60
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	10	4	40
5. Індивідуальне дослідне завдання (ІНДЗ)	30	1	30
6. Виконання модульної контрольної роботи	25	6	150
Всього			322
Коефіцієнт		5,36	

10. Методичне забезпечення

- робоча навчальна програма;
- навчальні посібники;
- опорні конспекти лекцій;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

11. Рекомендована література

Базова

1. Адміністративне право України: Підручник: За заг.ред. д.ю.н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: Істина, 2008. – 377 с.
2. Стеценко С. Г. Адміністративне право України. Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2007. - 624 с
3. Курс адміністративного права України: Підручник / за ред. В. В.Коваленка. – К.: Юрінком Інтер, - 2012. – 522 с.
4. Адміністративне право України : підруч. / Ю.П. Битяк, В.М. Горощук, О.В. Дьяченко [та ін.] ; за ред. Ю.П. Битяка. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 544 с.
5. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підруч. / С. Г. Стеценко.
6. К. : Атіка, 2009. – 520 с.
7. Адміністративне право України : навч. посіб. / за заг. ред.Т.О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської. – К. : Істина, 2008. – 216 с.

Допоміжна

1. Відповідальність за адміністративні правопорушення / авт. -упоряд. : Е.Ф. Демський, О.С. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 416 с.
2. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч.посіб. / Е.Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 496 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред.колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка». – 2007., Том 2. Особлива частина. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка». – 2007.
4. Авер'янов В.Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток // Адміністративне судочинство України : підруч. / О.М. Пасенюк (кер. авт. кол.), О.Н. Панченко, В.Б. Авер'янов [та ін.] ; за заг. ред. О.М. Пасенюка. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 598 с.
5. Адміністративне процесуальне (судове) право України: Підручник / За заг. ред. С.В. Ківалова. – Одеса: Юридична література, 2007.
6. Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / За загальною редакцією О.М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007.
7. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту (За заг. ред. В.Б. Авер'янова). – К.: Наукова думка, 2007.
8. Принцип верховенства права: проблеми теорії та практики: у двох книгах / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка / Книга друга: Принцип верховенства права у діяльності держави та в адміністративному праві. – К.: Конус-Ю, 2008.
9. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / За заг. ред. Тимощука В.П., Школика А.М. – К.: Конус-Ю, 2007.
10. Дерезь В.А. Органи виконавчої влади України та управлінські відносини. Монографія. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка»», 2007.

Законодавство

1. Конституція України: Закон України від 28. 06. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996 – № 30. – ст.141 (зі змінами).
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами). Розділи з I по III включно.
3. Закон України «Про міліцію» від 21 грудня 1990 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1991. - №4. – Ст.2. (зі змінами).
4. Закон України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року (ВВР України. - 1991. - №33 . – ст.793 (зі змінами).
5. Закон України «Про Службу безпеки України» від 25 березня 1992 р.//В.В.Р. України. – 1992. - №27. –Ст.382 (зі змінами).
6. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року //Відомості Верховної Ради. – 1993. - №52. – Ст.490. (зі змінами).
7. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» //Відомості Верховної Ради України. – 1994. - №23.Ст.162. (зі змінами).
8. Закон України «Про освіту» від 23 березня 1996 р.// Голос України. – 25 квітня 1996 р. (зі змінами)
9. Закон України «Про звернення громадян» від 12 жовтня 1996 р. //Урядовий кур'єр. – 17 жовтня 1996 р. (зі змінами).
- 10.Закон України «Про Збройні Сили України» від 6 грудня 1991 року. (зі змінами).
- 11.Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - №24. - Ст.170. (зі змінами).
- 12.Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р. //Урядовий кур'єр. – 15 травня 1999р. - №89. (зі змінами).
- 13.Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 р. //Урядовий кур'єр. – 14 червня 2000 р. (зі змінами).
- 14.Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 6 квітня 2000 р. //Урядовий кур'єр. – 14 червня 2000 р. (зі змінами).
- 15.Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7 червня 2001 р. // Урядовий кур'єр. – 4 липня 2001 р.
- 16.Закон України «Про біженців» від 21 червня 2001р. //Урядовий кур'єр. - 12 вересня 2001 р.
- 17.Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. // Офіційний вісник України від 30.07.2010 - 2010 р. – Ст. 1900; Голос України від
- 18.03.08.2010 - № 142; Урядовий кур'єр від 12.08.2010 - № 148.
- 19.Закон України «Про судовий збір» від 08.07.2011 року // Голос України від 03.08.2011р., №142
- 20.Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» від 11.12.2003 р. // Урядовий кур'єр. – 15 січня 2004 р.
- 21.Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07.10.2010 року // Голос України від 13.10.2010 - № 191.
- 22.Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя

- населення» від 24 лютого 1994 р. (зі змінами).
23. Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» від 07.04.2011 р. // Голос України від 15.06.2011р., № 107
 24. Закон України «Про державну таємницю» від 21 вересня 1999 р.
 25. Закон України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 р. (зі змінами).
 26. Закон України «Про оборону України» від 6 грудня 1991 р. (зі змінами).
 27. Закон України «Про Дисциплінарний статут митної служби України» від 6 вересня 2005 р.
 28. Закон України «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України» від 22 лютого 2006 р.
 29. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 р. // Голос України від 08.07.2011 р., №122
 30. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11 вересня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 9, ст. 79
 32. Закон України «Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування» від 14.12.2010 року // Урядовий кур'єр від 19.01.2011 - № 9
 33. Закон України «Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим» від 2 березня 2000 р. // Урядовий кур'єр – 2000 - 26 квітня.
 34. Указ Президента України «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» від 10 червня 1997 р.
 35. // Голос України. – 26 червня 1997 р. (зі змінами).
 36. Указ Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» // Урядовий кур'єр від 14.12.2010 р., № 234
 37. Положення про державну реєстрацію нормативних актів міністерств та інших органів державної виконавчої влади, затв. Постановою Кабміну України від 28 грудня 1992р. // Урядовий кур'єр. – 18 лютого 1992р. (зі змінами).
 38. Порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців, затв. Постановою Кабінету Міністрів від 15 лютого 2002 р. №169 //
 39. Урядовий кур'єр. – 2002. – 3 квітня . – №63.
 40. Положення про порядок проведення атестації державних службовців, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2000 р. // Бюлетень законодавства і юридичної практики України: «Державна служба в Україні». – 2002. – №1 – 352 с.
 41. Загальні правила поведінки державного службовця, затв. Головним Управлінням державної служби України від 23 жовтня 2000 р. // Урядовий кур'єр. – 29 листопада 2000р. - № 222.
 42. Методичні рекомендації для центральних органів виконавчої влади щодо застосування в законотворчій діяльності Конвенції про захист прав і основних свобод людини, схвалені постановою колегії Міністерства юстиції України від

21 листопада 2000 р. - № 40 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=v0040323-00>

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.kmu.gov.ua>
2. <http://www.pravo.org.ua>
3. <http://www.president.gov.ua/>
4. <http://zakon4.rada.gov.ua/>
5. <http://www.kmu.gov.ua/>